

FISKERIDIREKTORATET

Livet i havet – vårt felles ansvar

Ny havressurslov, akvakulturlov og kommunal kystsoneplanlegging

Foredrag på sluttseminar for prosjektet "Bit for bit
utbygging i kystsonen – konsekvenser for natur og
næring"

Oslo 31.10.2011

Seniorrådgiver Frank Jacobsen

Fiskeridirektoratet

Hva skal jeg snakke om

- **Ny havressurslov og kystzoneplanlegging**
  - **Virkemidler – hjemler**
    - Havressursloven § 7
    - Havressursloven § 19
  - **Lokale initiativ**
    - Kragerø
    - Tvedestrand
    - Fiskeridirektoratets holdning
- **Akvakulturloven og kystzoneplanlegging**
  - Plan- og bygningsloven § 11-6 Rettsvirkning av kommuneplanens arealdel
  - Akvakulturloven § 6 Generelle vilkår for tildeling av akvakulturtillatelse
  - Gullestadutvalget: Effektiv og bærekraftig arealbruk i havbruksnæringen

Havressursloven § 7

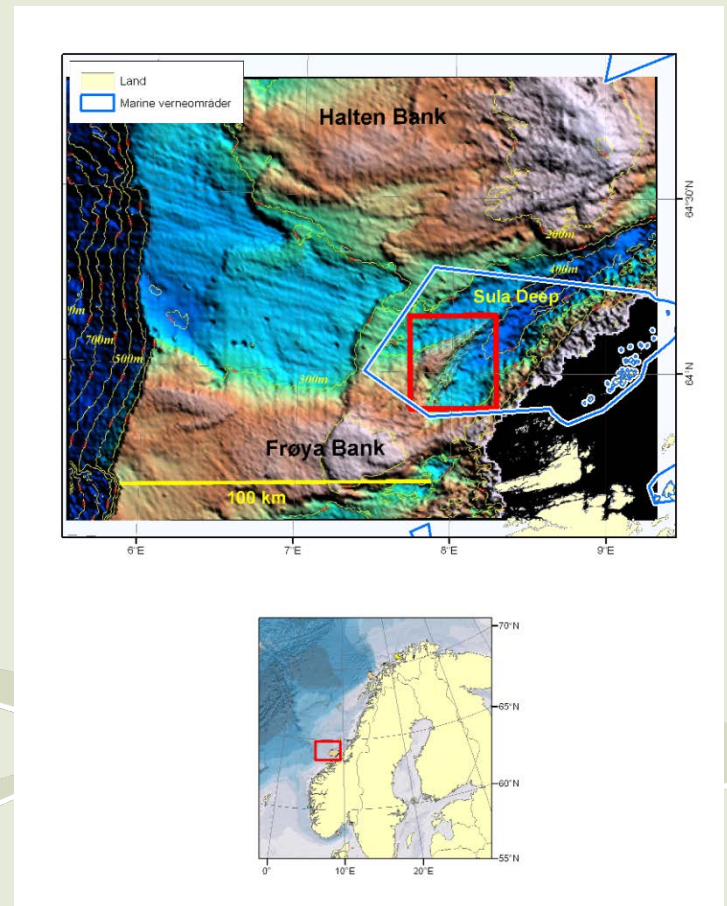
Departementet (FKD) skal vurdere kva slags forvaltningstiltak som er nødvendige for å sikre ei berekraftig forvaltning av dei villlevande marine ressursane.

Ved forvaltninga av dei villlevande marine ressursane og det tilhøyrande genetiske materialet skal det leggjast vekt på

- a) ei føre-var-tilnærming i tråd med internasjonale avtalar og retningslinjer
- b) ei økosystembasert tilnærming som tek omsyn til leveområde og biologisk mangfald
- c) ein effektiv kontroll med hausting og anna utnytting av ressursane
- d) ei formålstenleg fordeling av ressursane, som mellom anna kan medverke til å sikre sysselsetjing og busetjing i kystsamfunna
- e) ei optimal utnytting av ressursane som er tilpassa marin verdiskaping, marknad og industri
- f) at haustingsmetodar og reiskapsbruk tek omsyn til behovet for å redusere moglege negative verknader på levande marine ressursar
- g) at forvaltningstiltak er med og sikrar det materielle grunnlaget for samisk kultur.

Havressursloven § 19 Marine beskytta område

Kongen kan opprette marine beskytta område der hausting og anna utnytting av viltlevande marine ressursar er forbode. Det kan gjerast unntak for haustingsverksemd og anna utnytting som ikkje vil vere i strid med formålet med det beskytta området.

§ 19, hva kan vernes

- Ot.prp:
- ....nyttig redskap i forvaltninga.....for å skjerme naturområde som har verdi i seg selv, som korallrev, frå påverknad frå haustingsverksemder.
- ....føreslår ein eigen heimel..... vert det heilt klart at styresmaktene har mynde til å innføre slike område, også der det ikkje er av omsyn til vern av ressursane.
- .....marine beskytta område kan både være varige og tidsavgrensa, avhengig av kva formålet med vernet er.
- Kan omfatte gyte- /rekrutteringsområder, marine habitat som dyphavsfjell, korallrev og område som av andre grunner er sårbare og verneverdige. Referanseområder for forsknings- /overvåkningsformål er andre eksempler
- Vern i form av forbud mot høsting og annen utnytting så langt det trengs av hensyn til verneformålet på / i bunnen, vannsøylen og / eller overflaten

Lokale verneforslag i Kragerø kommune

- "Kragerø-skjærgården kan få Norges første verneområder for torsk."
(Aftenposten, 25.07.09).
  - Kragerø kommune foreslår å opprette fire verneområder for torsk og hummer i skjærgården.
  - Målet er å skjerme områdene fra fiske med garn, ruse, trål, not, line og lignende.
  - Det er Fiskeridirektoratet som formelt kan innføre begrensninger på fiske i disse områdene etter en forutgående høringsprosess og faglige vurderinger.

Lokale verneforslag i Tvedestrand kommune

Spørreskjema for Tvedestrand

- Gjennom lokal medvirkning i form av brukerundersøkelse og folkemøter foreslår kommunen sonering av sjøområdene. (Sjøarealene ut til grunnlinjen.)
- Konkrete verneforslag med tilhørende fiskeregler oversendes fiskerimyndighetene med anmodning om at forskrift med nye fiskeregler innføres.
- Nye fiskeregler fastsettes med hjemmel i Havressursloven §§ 16 og 22.

Forvaltning av marine kystressurser – lokal, regional medvirkning Hva er Fiskeridirektoratets holdning

- Lokal og regional medvirkning er viktig
- Lokal og regional medvirkning kan bidra til å utvikle reguleringer som treffer bedre i forhold til formålet, for eksempel beskyttelse av habitater eller arter, enn reguleringer som blir utviklet fra sentralt hold.
- At berørte interesser, spesielt yrkesfiskere, er involvert fra første stund er viktig for å utvikle gode begrunnelser.

Plan- og bygningsloven § 11-6 Rettsvirkning av kommuneplanens arealdel

- Plan- og bygningsloven gir kommunen hjemmel til å holde akvakultur vekke:
  - Kommuneplanens arealdel fastsetter framtidig arealbruk for området og er ved kommunestyrets vedtak bindende for nye tiltak eller utvidelse av eksisterende tiltak som nevnt i § 1-6. Planen gjelder fra kommunestyrets vedtak, dersom ikke saken skal avgjøres av departementet etter § 11-16.
  - Tiltak etter § 1-6 må ikke være i strid med planens arealformål og generelle bestemmelser, samt bestemmelser knyttet til arealformål og hensynssoner.

Akvakulturloven § 6 Generelle vilkår for tildeling av akvakulturtillatelse

- Akvakulturloven gir staten hjemmel til å verne selv om kommunen vil ha akvakultur:
  - Departementet kan etter søknad gi tillatelse til akvakultur dersom:
    - a) det er miljømessig forsvarlig,
    - b) kravene i § 15 om forholdet til arealplaner og vernetiltak er oppfylt,
    - c) avveiningen av arealinteresser etter § 16 er foretatt, og
    - d) det er gitt tillatelser som kreves etter:
      - lov om matproduksjon og mattrygghet,
      - lov om vern mot forurensning og om avfall,
      - lov om havner og farvann, og
      - lov om vassdrag og grunnvann.
- En motsatt tilnærming i forhold til Havressursloven

Gullestadutvalget: Effektiv og bærekraftig arealbruk i havbruksnæringen

- Foreslår en rekke tiltak med formål om å sikre havbruksnæringen tilstrekkelig tilgang på areal i kystsonen herunder:
  - Etablere strøm katalog for hele kysten og fjordene
  - Kartlegge kystsonen
  - Produksjonsområder med egne utsettssoner – koordinert utsett og brakklegging
  - Statlige forventninger til akvakultur i regionale og kommunale planer
  - Pilotplaner for bærekraftig akvakultur i utvalgte områder
  - Utarbeiding av veileder for planlegging av akvakultur

Etablere strøm katalog for hele kysten og fjordene

- Kan brukes til å avgrense produksjonsområder og utsettssoner, og for å kunne vurdere hvor det enkelte akvakulturanlegg eller en klynge av anlegg bør ligge ut fra en smittehygienisk og miljømessig betraktning
- Kan også komme til nytte i andre sammenhenger som for eksempel hvordan oljesøl vil drive i kystnære farvann, forebygging av skade påført av drivende gjenstander og ulike former for forurensning, bidra til kartlegging av arters utbredelsesområder etc
- Departementet (FKD) har gitt Havforskningsinstituttet i oppgave å koordinere arbeidet med å etablere strømkatalogen. Selve arbeidet skal skje i nært samarbeid med alle relevante vitenskapelige miljøer og fremtidige brukere

Kartlegge kystsonen

- Gode kartverktøy vil kunne legge til rette for arealplanlegging som kan gi en mer bærekraftig utnyttelse av arealene langs kysten
  - Informasjon om topografi, bunnssubstrat og naturtyper
  - Gir kommunene mulighet til å kunne foreta en optimal arealplanlegging med hensyn til bærekraft og utnyttelse av naturgitte muligheter
  - Hjelper næringen til å finne de mest optimale lokalitetene

Produksjonsområder med egne utsettssoner – koordinert utsett og brakklegging

- Utvalget foreslår som et sentralt tiltak for sykdomsbekjempelse i akvakulturnæringen at kysten deles inn i områder adskilt med smitteforebyggende branngater.
- Innenfor produksjonsområdene koordineres lokalisering, utsett, brakklegging og sykdomsbekjempelse
- Hvert produksjonsområde bør ideelt sett ha fire utsettssoner
- Formålet er å bidra til redusert samlet miljøbelastning per kg produsert fisk, mindre utslipp som følge av redusert dødelighet og mindre smittebelastning på omgivelsene, herunder lus
- Vil gi føringer for hvor det ikke kan etableres oppdrettsanlegg
- Beskriver områder hvor slike anlegg kan og bør vurderes etablert når de kommunale arealplanene utarbeides
- Viktig grunnlagsinformasjon ved rullering av kystsonerplaner
- Forsterker behovet for et tettere regionalt og interkommunalt plansamarbeid, og et samarbeid forvaltningsetatene imellom

Statlige forventninger til akvakultur i regionale og kommunale planer

- Utvalget tilrår at det utarbeides statlige forventninger til akvakultur i regionale og kommunale planer
- Viktig premiss for regional og kommunal planlegging
- Utarbeidet første gang våren 2011
- Bør gi føringer for:
  - Behovet for revisjon av planer for akvakultur og kystzone sett fra et nasjonalt nivå
  - Økt samarbeid om planlegging på tvers av kommune- og fylkesgrenser
  - Tilrettelegging for effektiv gjennomføring av flytting som forbedrer bærekraften totalt sett
  - Differensiering mellom oppdrettsarter

Pilotplaner for bærekraftig akvakultur i utvalgte områder

- Foreslår å opprette pilotprosjekter for regional/interregional planlegging i utvalgte kystområder
  - Omfatte både regionale planer under ledelse av fylkeskommunen og interkommunale planer under ledelse av to eller flere kommuner
  - Omfatte områder med vekstpotensial og områder med omstrukturingsbehov, områder med lokalt engasjement for akvakultur og områder med lokal motstand
  - Det bør legges spesiell vekt på de statlige sektororganenes medvirkning ved utarbeidelse av planene
  - Skal ha som mål å formidle kunnskap om planprosesser og –metoder til andre regioner og til nasjonalt nivå
  - Fokuserer på forholdet til landskapsvernområder og andre verneprosesser
  - Forholdet mellom planer i medhold av vanndirektivet og annen arealplanlegging bør gjennomgås

Utarbeiding av veileder for planlegging av akvakultur

- Verktøy som vil bidra til å øke planleggingskompetansen og legge til rette for en bærekraftig akvakulturnæring
  - Utarbeides i et samarbeid mellom involverte myndighetsorganer og inneholde råd om:
    - Regional planlegging og interkommunal planlegging
    - Kommunal arealplanlegging, arealformål, hensynssoner og bestemmelser
    - Reguleringsplanlegging
    - Konsekvensanalyser i forbindelse med planer og tiltak herunder også risiko- og sårbarhetsanalyser
    - Bygninger og anlegg - byggesaksbehandling